

KOMPARACE DVOU PŘÍSTUPŮ K PEDAGOGICKÉ PRAXI V ČESKÉ REPUBLICE

THE COMPARISON OF TWO APPROACHES TO THE PEDAGOGICAL PRACTICE IN CZECH REPUBLIC

PAVEL KRPÁLEK¹

Abstrakt

Příspěvek je založen na vzájemném porovnání a vyhodnocení osvědčených přístupů k realizaci pedagogické praxe na dvou vysokých školách v České republice s dlouhou tradicí v přípravě učitelů odborných předmětů: České zemědělské univerzitě v Praze a Vysoké škole ekonomické v Praze.

Klíčové slová

Vysokoškolské vzdělávání; Vzdělávání učitelů; Pedagogická praxe; Učitelé odborných předmětů; Komparativní analýza.

Abstract

The paper is based on the comparison and assessments of the well proven approaches to the realization of the pedagogical practice under conditions higher education in the Czech republic - two well known Czech universities - with long-time tradition on the teacher training activities: Czech University of Life Sciences Prague and University of Economics Prague.

Key words

Higher education; Teacher training; Pedagogical practice; Teachers of the vocational subjects; Comparative analysis.

Podstatnými principy implementace systémů řízení kvality ve vzdělávání jsou orientace na studující a jejich potřeby, důraz na procesy, nepřetržité zlepšování, průběžná evaluace a komparace s dalšími úspěšnými modely vzdělávání (KRELOVÁ, 2005). Na těchto základech jsou postaveny i dva úspěšné dlouhodobě propracovávané modely pedagogické praxe, které prezentuje následující článek.

CÍL

Záměrem autora je představit a vzájemně porovnat dva metodické přístupy k organizaci a vedení pedagogických praxí studentů učitelství na dvou pražských vysokých školách, se kterými měl možnost se detailně seznámit, protože se podílel na jejich koncepci i realizaci. Nejprve bude analyzován model pedagogické praxe realizovaný na Institutu vzdělávání a poradenství České zemědělské univerzity v Praze (dále jen IVP ČZU) a následně model pedagogické praxe uplatňovaný na Vysoké škole ekonomické v Praze (dále jen VŠE).

¹ doc. Ing. Pavel Krpálek, CSc., Institut vzdělávání a poradenství ČZU v Praze, V Lázních 3, Praha 5 – Malá Chuchle, 159 00, Česká republika, tel: + 420 224 386 015, e-mail: krpalek@ivp.czu.cz

MATERIÁL A METODY

Příspěvek je založen na podrobné analýze koncepčních dokumentů, organizačních a metodických pokynů, na výsledcích evaluací a empirických výzkumů z realizovaných výzkumných projektů, na osobní zkušenosti autora a na finální komparativní analýze.

Pojetí pedagogické praxe na IVP ČZU

Institut vzdělávání a poradenství České zemědělské univerzity v Praze (IVP ČZU) je celouniverzitním vědecko pedagogickým, poradenským a výzkumným pracovištěm. Jednou z jeho hlavních a profilujících aktivit je pregraduální a postgraduální příprava pedagogických pracovníků pro vyšší a střední odborné školy zemědělského, lesnického a dalšího příbuzného zaměření a pro střední odborná učiliště za účelem získání pedagogické způsobilosti učitelství odborných předmětů a učitelství praktického vyučování.

Na IVP ČZU jsou realizovány dvě základní formy doplňujícího studia učitelství pro získání pedagogické způsobilosti učitelství odborných předmětů a bakalářské studium:

- čtyřsemestrové studium Učitelství odborných předmětů - kombinované - souběžné (při denním studiu) a následné - doplňující (pro neaprobované učitele odborných předmětů),
- třísemestrové kombinované studium Učitelství praktického vyučování,
- bakalářské studijní programy – specializace v pedagogice – Učitelství odborných předmětů a Učitelství praktického vyučování, k akreditaci se aktuálně připravují další bakalářské a magisterské studijní programy.

Pedagogická praxe je na tomto pracovišti pojata jako řízená souvislá praxe, kterou vykonávají posluchači všech forem studia učitelství v síti cvičných škol pro pedagogickou praxi IVP ČZU. V současné době je do této sítě zapojeno 27 středních a vyšších odborných škol a 18 středních odborných učilišť z celé České republiky. Pedagogické praxe na cvičných školách umožňují studentům učitelství aplikovat studiem na IVP ČZU osvojené teoretické poznatky v praktické výchovně vzdělávací činnosti a získat pro jejich budoucí pedagogickou praxi důležité praktické dovednosti a návyky. Dochází k tomu při hospitacích a praktických výstupech v odborných předmětech a v praktickém vyučování. Studenti učitelství se při této příležitosti seznamují s problematikou mimotřídní a mimoškolní výchovy, s řízením školy, plánováním a kontrolou školské práce, se školním hospodářstvím, dílnami a účelovými zařízeními, s domovem mládeže.

Každý student učitelství v průběhu základní třítydenní pedagogické praxe na cvičné škole absolvuje předepsaný počet náslechnů a vyučovacích výstupů v předmětech své hlavní specializace, ve vedlejším teoretickém předmětu a v předmětu praxe. Na závěr pedagogické praxe probíhají zkušební výstupy před komisí, která odborně posoudí úroveň dosažených pedagogických kompetencí každého studenta učitelství. Komise je tvořena pedagogickým pracovníkem IVP ČZU (předseda komise), ředitelem cvičné školy a cvičným učitelem. Klasifikace učitelského výkonu posluchače se stane nedílnou součástí státní závěrečné zkoušky pedagogické způsobilosti (KRPÁLEK, 2008).

Pedagogické praxe probíhají na vybraných cvičných školách dvakrát za akademický rok, a to v jarním a podzimním termínu. V každém akademickém roce tímto způsobem absolvuje pedagogickou praxi průměrně 120 studentů výše uvedených forem pedagogického studia. Přímo na jednotlivých cvičných školách organizují průběh pedagogické praxe na smluvním základě ředitelé škol a jím určení koordinátoři. Ke každému studentovi učitelství, vykonávajícímu pedagogickou praxi, je stanoven cvičný učitel, který řídí a organizuje jeho výukovou činnost, usměrňuje ho v přípravě na vyučovací jednotky a provádí s ním rozboru vyučovacích jednotek. Určený pedagogický pracovník IVP ČZU vykonává supervizi, ve

spolupráci s koordinátorem vede pedagogickou praxi po metodické stránce, spolupracuje také s vedením příslušné cvičné školy a se stanovenými cvičnými učiteli, přičemž průběžně kontroluje a hodnotí práci studentů během jejich pedagogické praxe.

V uplynulých více než patnácti letech byla realizována vnitřní evaluace pedagogických praxí ve formě hodnotících listů, zpracovávaných příslušnými pedagogickými pracovníky IVP ČZU a ve formě dotazníkových šetření u studentů učitelství, absolvujících pedagogické praxe. Zjištěné výsledky byly využívány k verifikaci dílčích změn obsahu a forem pedagogické přípravy učitelů odborných předmětů. Získané zkušenosti, ale také současné trendy ve vzdělávání vedly management IVP ČZU k záměru účelně sjednotit a hlouběji propracovat hlediska posuzování pedagogických a didaktických kompetencí studentů učitelství, kteří absolvují pedagogické praxe. Ukázalo se, že průběhu pedagogických praxí a hodnocení studentů na jednotlivých cvičných školách by bylo žádoucí dát jednotnou podobu, modernizovat a institucionalizovat je.

V tomto duchu byl realizován rozvojový projekt Fondu rozvoje vysokých škol České republiky „Inkorporace cvičných škol České zemědělské univerzity v Praze do systému přípravy studentů ve studijních oborech učitelství odborných předmětů“. Prvním krokem projektu bylo zpracování Statutu cvičné školy IVP ČZU, na který navázala inovace formální, obsahové a organizační stránky průběhu pedagogické praxe. Důraz byl kladen zejména na rozsah pedagogické praxe, ujednacení metodických přístupů k vedení studentů učitelství odborných předmětů, materiálně technické zázemí průběhu pedagogických praxí, informační infrastrukturu a organizaci pedagogických praxí, organizační a metodické pokyny pro studenty učitelství odborných předmětů na pedagogické praxi, záznamový hospitační formulář pro objektivizaci hodnocení výstupů studentů, systém kurzů, jejichž výstupem je certifikát cvičného učitele IVP ČZU. Cílem periodických kurzů pro cvičné učitele, koordinátory a řídicí pracovníky cvičných škol je prohloubení vzájemné komunikace, porovnání získaných zkušeností, to vše na bázi modernizace systému vzdělávání učitelů odborných předmětů (KRPÁLEK, 2007).

Během řízené pedagogické praxe na cvičných středních odborných školách mají studenti IVP absolvovat určitý počet náslechnů ve vyučovacích jednotkách a určitý počet vyučovacích výstupů, jak je v následujícím odstavci konkretizováno. Náslechy jsou skupinové v různých předmětech a individuální v předmětech podle specializace. Výstupy absolvují studenti v hlavních odborných předmětech (podle jejich specializace) a také ve vedlejších odborných předmětech. Těmito předměty jsou biologie (pro obory rostlinná, zahradnická a živočišná produkce, lesnictví, krajinné inženýrství a veterinářství) a výpočetní technika (pro technické a ekonomické předměty). Počet náslechnů i výstupů se liší podle délky praxe. Posluchači bez dosavadní vlastní pedagogické praxe nastupují na cvičné školy na tři týdny řízené praxe a ostatní posluchači, kteří mají vlastní pedagogické zkušenosti na středních odborných školách, nastupují na dva týdny praxe (DYTRTOVÁ A KOL., 2007).

Rozsah náslechnů a vyučovacích výstupů v rámci pedagogické praxe na IVP ČZU je následující:

I. v programech celoživotního vzdělávání (doplňující pedagogické studium a souběžné pedagogické studium studentů ČZU)

- hodiny skupinových náslechnů v různých předmětech, při zkrácené pedagogické praxi 3 hodiny; tyto náslechy se rozdělí podle možností na celou dobu praxe;
- 3 hodiny individuálních náslechnů podle specializace v hlavním odborném předmětu (u zkrácené praxe 2 hodiny), 1 hodina náslechu ve vedlejším předmětu;
- 1 náslech v praktickém vyučování;

- u studentů učitelství v oboru rostlinná, zahradnická a živočišná produkce, lesnictví, krajinné inženýrství a veterinářství 9 hodin v předmětech jejich hlavní specializace a 3 hodiny v předmětu biologie; při zkrácené pedagogické praxi 5 hodin a 2 hodiny ve vedlejším předmětu;
- u studentů učitelství technických nebo ekonomických předmětů 9 hodin v předmětech jejich hlavní odborné specializace a 3 hodiny v předmětu výpočetní technika; při zkrácené pedagogické praxi 5 hodin a 2 hodiny ve vedlejším předmětu;
- 2 výstupy v praktickém vyučování, při zkrácené pedagogické praxi 1 výstup v předmětu praxe.

II. v bakalářských studijních programech

- 4 hodiny skupinových náslechů v různých předmětech (skupinu tvoří všichni studenti učitelství IVP ČZU, kteří jsou současně na cvičné škole), tyto náslechy se rozdělí podle možností na celou dobu trvání praxe;
- 3 hodiny individuálních náslechů podle specializace studenta v hlavním odborném předmětu u příslušného cvičného učitele;
- 2 hodiny individuálních náslechů ve druhém odborném předmětu u příslušného cvičného učitele;
- 1 náslech v praktické vyučovací jednotce;
- 9 vyučovacích jednotek v hlavním odborném předmětu (podle odborné specializace konkrétních studentů);
- 5 vyučovacích jednotek ve druhém odborném předmětu;
- 1 praktická vyučovací jednotka.

Kromě absolvování skupinových a individuálních náslechů ve vyučování a kromě realizace vlastních vyučovacích výstupů ve výše uvedených předmětech jsou studenti učitelství povinni splnit ještě další úkoly, seznámit se s pracovištěm a vést záznamy o pedagogické praxi.

Povinnosti studentů učitelství na pedagogické praxi jsou následující: vypracovat za pomoci cvičných učitelů a koordinátora individuální plán pedagogické praxe a předat jej řediteli školy a pověřenému pedagogickému pracovníkovi IVP ČZU, který praxi řídí, prostudovat příslušné učební dokumenty, zvláště učební osnovy, tematické plány a učebnice předmětů, kterých se výuka týká, dodržet minimální počet předepsaných náslechů a výstupů, před každým individuálním náslechem a vyučovacím výstupem analyzovat s cvičným učitelem přípravu na vyučovací jednotku, seznámit se s pracovištěm, průběžně zpracovávat předepsané záznamy z pedagogické praxe a předkládat je ke kontrole cvičným učitelům a pracovníkovi IVP ČZU. Součástí tohoto záznamu o pedagogické praxi (složka pedagogické praxe) je individuální plán práce, přípravy na náslechy a rozborů vyučovacích jednotek, strukturovaný výpis z tematického plánu odborného předmětu, přípravy na vyučování, rozborů vyučovacích jednotek, které vedl student učitelství, záznamy o školním hospodářství (KŘÍŽ, 2009).

Pojetí pedagogické praxe na VŠE

Studium učitelství na Vysoké škole ekonomické v Praze (VŠE) zajišťuje Katedra didaktiky ekonomických předmětů, která patří pod Fakultu financí a účetnictví. Studium učitelství má na tomto pracovišti dlouholetou tradici a je zajímavou alternativou pro studenty ekonomie, neboť umožňuje doplnit exaktní ekonomické studium o humanisticky zaměřené disciplíny a získat dvě profesní kvalifikace – ekonomickou a pedagogickou.

Učitelství ekonomických předmětů je na VŠE organizováno v následujících formách:

1. vedlejší specializace v rámci běžného magisterského studia, souběžně s prezenčním studiem v hlavní ekonomické specializaci;
2. hlavní specializace - v navazujícím magisterském studiu;
3. doplňující pedagogické studium - pro absolventy ekonomických oborů (inženýry ekonomy z praxe) k doplnění pedagogické kvalifikace;
4. rozšiřující studium (program celoživotního vzdělávání) - pro učitele předmětu Písemná a elektronická komunikace;
5. bakalářský studijní program „Učitelství praktického vyučování v ekonomickém vzdělávání“.

Pedagogické praxe jsou organizované v rámci fakultních cvičných škol. Statut fakultní cvičné školy byl na základě jmenovacího dekretu postupně udělen osmi vybraným kvalitním obchodním akademiím v Praze, které se v této oblasti spolupráce dlouhodobě osvědčili jako kvalifikovaní a spolehliví partneři VŠE. Síť fakultních škol je tedy oproti cvičným školám IVP ČZU z územního hlediska lokalizována na území hlavního města Prahy.

Pedagogické praxe jsou organizovány ve dvou podobách s ohledem na specifika výše uvedených forem studia. U hlavní a vedlejší specializace v magisterských studijních programech je pedagogická praxe (zde nazývaná didaktická praxe) integrována přímo do předmětů Didaktika ekonomiky s didaktickou praxí a Didaktika účetnictví s didaktickou praxí. V rámci těchto dvou předmětů se studenti teoreticky připravují na výstupy a vykonání pedagogické praxe je podmínkou absolvování předmětu a součástí jeho hodnocení. Pedagogická praxe tak figuruje průběžně ve výsledcích hodnocení klíčových didaktických předmětů. Relativní váha pedagogické praxe (30%) v kritériích hodnocení obou výše zmiňovaných vertikálně integrovaných předmětů vyplývá z následujícího přehledu.

Tabulka 1: Kritéria hodnocení předmětu Didaktika ekonomiky s didaktickou praxí

Kritéria hodnocení	Procentický podíl (váha) na hodnocení úspěšnosti studenta [%]
Vypracování semestrální práce	20
Prezentace	10
Závěrečná ústní zkouška	40
Výstupy a jejich hodnocení na FCŠ	30
Celkem	100

Tabulka 2: Kritéria hodnocení předmětu Didaktika účetnictví s didaktickou praxí

Kritéria hodnocení předmětu	Procentický podíl (váha) na hodnocení úspěšnosti studenta [%]
Prezentace	10
Průběžný test	20
Závěrečná ústní zkouška	40
Výstupy a jejich hodnocení na FCŠ	30
Celkem	100

Zdroj (tab. 1, 2): Katedra didaktiky ekonomických předmětů FFÚ VŠE, sylaby předmětů

Výsledky hodnocení studentů procentními body se následně převádí do systému standardní vysokoškolské klasifikační stupnice.

Tabulka 3: Obecná kritéria klasifikace na VŠE v Praze

Stupeň klasifikace	Bodové hodnocení
1	90 - 100
2	75 - 89
3	60 - 74
4+	50 - 59
4	méně než 50

Studenti na fakultních cvičných školách absolvují pět výstupů z předmětu Ekonomika, pět výstupů z předmětu Účetnictví nebo pět výstupů z každého z těchto předmětů, podle toho zda mají aktuálně zapsán a absolvují jeden nebo oba uvedené předměty. Z každého předmětu je zapotřebí absolvovat pět výstupů, které hospituje cvičný učitel, následně provede se studentem učitelství rozbor a jeho výsledek pokaždé zapíše do formuláře přehledu výstupů. Kromě stručného slovního vyhodnocení každého výstupu je uvedeno, zda výstup byl uznán (a není zapotřebí jej zopakovat) a kolika body je hodnocen. Počet přidělených bodů za každý výstup je maximálně 6. To znamená, že za pět výstupů je maximálně dosažitelné bodové skóre 30 bodů. Dosažený počet bodů se rekapituluje v celkovém hodnocení praxe. Pokud by se pedagogická praxe posuzovala mimo kontext předmětů Didaktika ekonomiky s didaktickou praxí a Didaktika účetnictví s didaktickou praxí, postupovalo by se přepočtem přes jednotnou klasifikační stupnici, jejíž kritéria jsou uvedena výše v tabulce 3. Alikvotním přepočtem lze získat upravenou tabulku klasifikační stupnice čistě pro potřeby hodnocení pedagogické praxe v pojetí třicetibodové “didaktické praxe“ (tabulka 4) (KRPÁLEK, 2010).

Tabulka 4: Klasifikační stupnice didaktické praxe (5 výstupů, max.30b.)

Stupeň klasifikace	Bodové hodnocení
1	30 – 27
2	26 – 23
3	22 – 18
4+	17 – 15
4	méně než 14

Zdroj: Katedra didaktiky ekonomických předmětů FFÚ VŠE

Doplňující pedagogické studium pro učitele ekonomických předmětů (DPS) má na VŠE charakter kombinovaného studia. Konzultační soustředění probíhají zpravidla každé pondělí jednou za čtrnáct dní během semestru. Studium je určeno pro absolventy magisterského (inženýrského) stupně vysoké školy ekonomického zaměření (ideálně pro absolventy VŠE), kteří již působí jako vyučující odborných předmětů ekonomického zaměření na středních či vyšších odborných školách nebo kteří by měli zájem se na tuto činnost odborně kvalifikovat a v budoucnu ji vykonávat (KRPÁLEK, 2010).

Na VŠE proběhla transformace doplňujícího pedagogického studia na placenou formu studia jako vedlejší hospodářská činnost katedry didaktiky ekonomických předmětů. V praxi to znamená, že již od akademického roku 2010/2011 bude toto studium pro studenty organizováno jako dvousemestrální placený kurz, zakončený státní závěrečnou zkouškou, spojenou s napsáním a obhájením závěrečné písemné práce před komisí pro závěrečné zkoušky pedagogické způsobilosti. Po jejím úspěšném složení získá absolvent Osvědčení o pedagogické způsobilosti pro vyučování ekonomických předmětů na středních a vyšších odborných školách. Tabulka 5 ukazuje pozici a způsob zařazení pedagogické praxe do studijního plánu oboru.

Tabulka 5: Dvousemestrální studijní plán DPS: kombinovaná forma výuky (prezenční účast na výuce/distanční studium dálkovou formou)

Předmět	1. semestr	2. semestr	Celkem
Pedagogická psychologie	26	-	26/15
Pedagogika	26	-	26/15
Soudobá rétorika	14	-	14/5
Didaktická technika	14	-	14/5
Didaktika ekonomických předmětů	-	16	16/10
Didaktika podnikové ekonomiky	-	18	18/10
Didaktika účetnictví	-	18	18/10
Didaktika fiktivní firmy	-	14	14/10
Didaktika výpočetní techniky	-	14	14/10
<i>Didaktická praxe</i>	-	<i>-/10</i>	<i>-/10</i>
Celkem	80	80/10	160/100

Zdroj: Katedra didaktiky ekonomických předmětů FFÚ VŠE

V bakalářském studijním programu učitelství je již vyprofilován samostatný předmět “Řízená pedagogická praxe“. Ve studijním plánu je zařazen do letního semestru ve třetím roce studia. Smyslem této pedagogické praxe je obohacení teoretické přípravy praktickými zkušenostmi a dovednostmi, které získají studenti bakalářského oboru na fakultních cvičných školách. Zde také budou posouzeny jejich reálné kompetence k výkonu učitelského povolání.

Průběh pedagogické praxe je přímo řízen pedagogickými pracovníky katedry didaktiky ekonomických předmětů, a to od jejího zahájení přes asistenci u vybraných výstupů až po ukončení závěrečnými výstupy. Studenti učitelství jsou na škole přiděleni a dále metodicky vedeni cvičnými učiteli. Součástí pedagogické praxe je seznámení se s plánováním, řízením, organizací chodu školy a evaluačními procesy. Studenti zpracují přesný program praxe v podobě rozvrhu hodin následků a výstupů v odborných ekonomických předmětech. Celkově absoluuje každý student minimálně 20 pedagogických výstupů v odborných ekonomických předmětech. Na závěr řízené pedagogické praxe se uskuteční závěrečný pedagogický výstup v podobě komisionální zkoušky, která je hodnocena jako standardní součást státní bakalářské zkoušky (KRPÁLEK, 2009).

Celkově se jedná o pojetí - zejména formálně - velmi blízké tomu, jak jsou souvislé řízené pedagogické praxe organizovány a realizovány na IVP ČZU. Zajímavě je pojata obsahová stránka praxe, vyplývající z příslušného sylabu předmětu “Řízená pedagogická praxe“:

1. Organizace chodu školy a vyučovacího procesu - seznámení se s praxí na dané fakultní cvičné škole
2. Odborné učebny a jejich vybavení
3. Práce učitele v odborné učebně
4. Práce třídního učitele
5. Studium pedagogické dokumentace
6. Charakteristika studijní literatury a studijních pomůcek
7. Náslechy
8. Výstupy ve vyučovacích jednotkách (přímá výuka)

Vzhledem k tomu, že pedagogické praxe probíhají na různých fakultních cvičných školách (osmi obchodních akademiích v Praze), studenti jsou vedeni různými cvičnými učiteli a jsou vždy individuálně řízeni konkrétním pedagogickým pracovníkem katedry didaktiky ekonomických předmětů, logicky vznikl problém s nutností standardizovat kritéria hodnocení studentů, tak aby výsledky dosažené na různých fakultních cvičných školách byly srovnatelné

z hlediska náročnosti. Z toho důvodu byla zpracována a přijata jednotná standardní kritéria hodnocení výstupů studentů učitelství ekonomických předmětů na VŠE v Praze (KRPÁLEK, 2009).

Jedná se o následujících šest standardních kritérií:

1. Obsahová stránka výuky a struktura vyučovací jednotky
2. Didaktické postupy a dodržování didaktických zásad
3. Rétorické schopnosti (verbální a nonverbální dovednosti)
4. Organizační schopnosti včetně využívání adekvátních metod práce
5. Úroveň zvládnutí práce s didaktickou technikou a technologií včetně efektivity práce s učebními pomůckami
6. Práce s cílem vyučovací jednotky a splnění tohoto cíle

ZÁVĚR

Způsoby realizace pedagogických praxí vycházejí z **dlouholeté tradice, individuálních podmínek a zkušeností** obou analyzovaných a hodnocených vysokoškolských pracovišť.

V obou případech je systém propracován a implementován za **podpory funkční sítě cvičných, resp. fakultních škol**. Obě pracoviště mají zpracován statut cvičných, resp. fakultních škol a organizační pokyny pro řízení pedagogické praxe. IVP ČZU má navíc zpracován **systém periodických školení pro učitele, koordinátory a ředitele cvičných škol**.

Na obou pracovištích jsou **pedagogické praxe** precizně **diferencovány** podle jednotlivých forem studia učitelství a v závislosti na oborech učitelské aprobace. Průběh a výsledky jsou podrobovány evaluačním procedurám a v návaznosti na ně probíhá pružná inovace.

VŠE má logistickou výhodu v **alokaci fakultních škol** v rámci hlavního města Prahy. Kromě jednodušší organizace je nespornou předností lokální sítě snadná a rychlá dostupnost fakultních škol pro studenty učitelství i pro pedagogy katedry didaktiky ekonomických předmětů, kteří zde vykonávají supervizi a tato alokace přináší také nezanedbatelné ekonomické výhody, zejména v úspoře cestovních výdajů. Na druhou stranu celorepublikové rozmístění cvičných škol IVP ČZU umožňuje dosáhnout žádoucí variabilitu v oborech vzdělání podle konkrétní specializace studentů učitelství. Právě tato variabilita oborů je na IVP ČZU významně vyšší.

Integrace pedagogických praxí do předmětových didaktik na VŠE není zcela ideální, při nejbližší reakreditaci proto dojde k oddělení “didaktické praxe“ do samostatného předmětu, tak jako je tomu u bakalářského studijního programu. Zde bude každý z dvaceti výstupů hodnocen maximálně pěti body a získá se tak maximálně stobodové hodnocení, využitelné pro standardní klasifikační tabulku VŠE.

Systém přísně **kriteriálního bodového hodnocení** nebyl dosud přijat na IVP ČZU. Jeho implementace skončila ve fázi prosazování jednotného hospitačního záznamového formuláře. Ten dosud nebyl unifikován a hodnotitelé pedagogických výstupů studentů učitelství tak nadále vycházejí ze své odborné erudice, zkušeností z vlastní praxe a z podnětů získaných v kvalitních školeních k pedagogickým praxím na IVP ČZU.

Průběžné evaluaci a optimalizaci pedagogických praxí je na obou pracovištích věnována maximální pozornost, což se odráží ve stabilně pozitivních výsledcích kvality vzdělávání budoucích učitelů.

Literatura

DYTRTOVÁ, R. a kol. 2007. *Pedagogická praxe*. Praha : ČZU, 2007, s. 8 - 65, ISBN 978-80-213-1726-0.

KRELOVÁ, K. 2005. Nové formy vzdelávania. In *Technika – Informatyka – Edukacja. Teoretyczne i praktyczne problemy edukacji informatycznej*. Rzeszów : Wydawnictwo Oświatowe Fosze, 2005, s. 120 – 125. ISBN 83-88845-55-1.

KRPÁLEK, P. 2008. Základní přístupy ke zkvalitňování souvislých řízených pedagogických praxí učitelů odborných předmětů. In *Modernizace vysokoškolské výuky technických předmětů*. Hradec Králové : Pedagogická fakulta UHK, Gaudeamus, 2008, s. 101 – 104, ISBN 978-80-7041-154-4, ISSN 1214-0554.

KRPÁLEK, P. 2007. Inovace praktické složky vzdělávání učitelů. In *Inovácie v ekonomickom vzdelávaní*. [CD-ROM]. Bratislava : Ekonomická univerzita, 19.11.2007, 6 s. ISBN 978-80-225-2431-5.

KRPÁLEK, P. 2007. Souvislé řízené pedagogické praxe jako instrument vytváření metodicko didaktických kompetencí učitelů odborných předmětů. In *Analýza kompetencí učitelů odborných ekonomických předmětů*. Praha : Oeconomica, FFÚ VŠE, 31.5.2007, s. 41 – 46. ISBN 978-80-245-1198-6.

KRPÁLEK, P. 2009. Conception of Continual Guided Pedagogical Practice at the Institute of Education and Communication of CULS in Prague. In *European Modules for Teacher Training in Agricultural Education; European Modules and Mobility in Agricultural Education (EMMA)*. Lifelong Learning Programme Education and Culture DG, Comenius project EMMA, Institute of Education and Communication, Praha : ČZU, 2009, s. 109 – 116. ISBN 978-80-213-1958-5.

KRPÁLEK, P. 2010. Koncepce pedagogické praxe na Vysoké škole ekonomické v Praze. In *Pedagogická praxe v pregraduální přípravě učitelů*. Brno : TRIBUN EU, 2010, s. 65 – 74. ISBN 978-80-7399-947-6.

KRPÁLEK, P. 2009. Didaktické aspekty celoživotního vzdělávání. In *Odborné vzdělávání a celoživotní učení v kontextu vývoje venkovského prostoru v ČR*. Vědecká monografie, grantový projekt reg. č. 406/09/1479 GAČR pro rok 2009 – 2011. Praha : IVP ČZU, tisk - reprografické studio PEF ČZU Praha, 2009, s. 46 – 75. ISBN 978-80-213-2002-4.

KRPÁLEK, P. 2010. Methodical Portfolio in the Vocational Education. In *Sborník příspěvků z mezinárodní vědecké konference IGIP SEFI 2010 "Diversity unifies - Diversity in Engineering Education"* [CD-ROM]. Trnava : MTF STU, 19.9.-22.9.2010, 8 s. ISBN 978-2-87352-003-8.

KŘÍŽ, E. 2009. Pedagogická praxe jako součást bakalářských zkoušek. In *Modernizace vysokoškolské výuky technických předmětů*. Hradec Králové : Gaudeamus, Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2009, s. 74 – 77. ISBN 978-80-7041-611-2, ISSN 1214-0554.

KOLEKTIV AUTORŮ. 2010. *Pedagogická dokumentace a sylaby předmětů*. Katedra didaktiky ekonomických předmětů FFÚ VŠE Praha [online] [cit. 2010-09-10]. Dostupné na internetu : <<http://www.isis.vse.cz>>

Recenzent: doc. PhDr. Vladimír Manda, CSc.